

ผลการสังเคราะห์ตัวชี้วัดสมรรถนะตามอัตลักษณ์ของบัณฑิต
 หลักสูตรสาธารณสุขศาสตร์ (สาธารณสุขชุมชน)
 วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร สถาบันพระบรมราชชนก
 The Synthesis of Graduated Identities Competencies
 Indicators for Bachelor of Public Health
 (Community Public Health), Sirindhorn Public Health College,
 Praboromarajchanok Institute

สุทธิศักดิ์ สุริรักษ์* อุไร จักษ์ตรีมงคล**
 อนันต์ มลารัตน์** ปริญา จิตอร่าม***
 Sutthisak Surirak* Urai Chaktrimongkhon**
 Anan Malarat** Parinya Jitarram***

บทคัดย่อ

งานวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) นี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อสังเคราะห์ตัวชี้วัดสมรรถนะตามอัตลักษณ์บัณฑิตหลักสูตรสาธารณสุขศาสตร์ (สาธารณสุขชุมชน) วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร สถาบันพระบรมราชชนก เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้การสังเคราะห์เอกสาร (Documents synthesis) จากฐานข้อมูลออนไลน์ ได้แก่ ฐานข้อมูลงานวิจัยของบริษัท EBSCO-Host ฐานข้อมูล World Health Organization (WHO) ร่วมกับการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi- structured Interview) กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ 9 คน ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านจิตบริการ (Service mind) 3 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านการคิดเชิงวิเคราะห์ (Analytical thinking) 3 คน และผู้เชี่ยวชาญด้านการคำนึงถึงสิทธิผู้รับบริการ และการมีส่วนร่วมของผู้รับบริการ (Patient right/Participation) 3 คน ร่วมกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับหลักสูตร 14 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารวิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร 7 คน (แห่งละ 1 คน) คณาจารย์ประจำวิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร 7 คน (แห่งละ 1 คน) รวมทั้งสิ้น 23 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content analysis) ร่วมกับการสรุปอุปมัย (Analytic induction) และเปรียบเทียบความคงที่ของข้อมูล (constant comparative) กับข้อมูลที่ได้มา

ผลการวิจัย พบว่า อัตลักษณ์บัณฑิตหลักสูตรสาธารณสุขศาสตร์ (สาธารณสุขชุมชน) วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร สถาบันพระบรมราชชนก จำแนกได้เป็น 3 องค์ประกอบหลัก 7 องค์ประกอบย่อย 45 ตัวชี้วัด ดังนี้ 1) องค์ประกอบหลักด้านจิตบริการ ประกอบด้วย 1.1) องค์ประกอบย่อยด้านจรรยาบรรณวิชาชีพ 6 ตัวชี้วัด 1.2) องค์ประกอบย่อยด้านคุณสมบัตินักสาธารณสุข 7 ตัวชี้วัด 1.3) องค์ประกอบย่อยด้านคุณภาพในการบริการดูญาติมิตร 10 ตัวชี้วัด 2) องค์ประกอบหลักด้านการคิดเชิงวิเคราะห์ ประกอบด้วย 2.1) องค์ประกอบย่อยด้านคุณลักษณะของนักคิดเชิงวิเคราะห์ 5 ตัวชี้วัด 2.2) องค์ประกอบย่อยด้านกระบวนการคิดเชิงวิเคราะห์ 6 ตัวชี้วัด 3) องค์ประกอบหลักด้านการคำนึงถึงสิทธิผู้รับบริการและการมีส่วนร่วมของผู้รับบริการ ประกอบด้วย 3.1) องค์ประกอบย่อยด้านการพิทักษ์สิทธิผู้ป่วย 4 ตัวชี้วัด และ 3.2) องค์ประกอบย่อยด้านการส่งเสริมดูแลตนเองเชิงสุขภาพแบบองค์รวม 7 ตัวชี้วัด ดังนั้น วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร สังกัดสถาบันพระบรมราชชนก ควรนำไปพิจารณาหรือประยุกต์ใช้ตัวชี้วัด โดยมีการสร้างเครื่องมือในการประเมินและสะท้อนผลการประเมินตามตัวชี้วัด องค์ประกอบตามอัตลักษณ์บัณฑิตหลักสูตรสาธารณสุขศาสตร์ (สาธารณสุขชุมชน) วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร สถาบันพระบรมราชชนก ต่อไป

คำสำคัญ : ตัวชี้วัด อัตลักษณ์ของบัณฑิต หลักสูตรสาธารณสุขศาสตร์ (สาธารณสุขชุมชน)
วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร

* นิลิต คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

** อาจารย์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

*** รองผู้อำนวยการ วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดสุพรรณบุรี

ABSTRACT

This qualitative study aimed to synthesize graduate identities competencies indicators for Bachelor of Public Health (community public health), Sirindhorn Public Health College (SPHC) Praboromarajchanok Institute (PBRI). The data was collected using documents synthesis on online database, EBSCO database and WHO database. Moreover, a semi-structured interview was conducted on 23 interviewees, selected by purposive sampling, including 9 experts; 3 experts in service mind, 3 experts in analytical thinking and 3 experts in patient right and participation, together with 14 stakeholders involved in the curriculum; 7 SPHC directors and 7 SPHC instructors (one from each SPHC). The data were analyzed by the content analysis, analytic induction, and constant comparative method

The results revealed that the graduate identities competencies indicators for Bachelor of Public Health (community public health) could be classified into 3 main components, 7 subcomponents and 45 indicators. The first main component was Service mind which included 3 subcomponents; 1.1) professional ethics (6 indicators) 1.2) public health officer qualification (7 indicators) and 1.3) quality of service-minded caring (10 indicators). The second main component was analytical thinking with 2 subcomponents; 2.1) characteristic of analytical thinker (5 indicators) and 2.2) analytical thinking process (6 indicators). The last main component was consideration of patient right and participation including 2 subcomponents; 3.1) patient advocacy (4 indicators) and 3.2) promotion of holistic self-participatory care (7 indicators). This study suggest that it has to be considered or applied indicators using the way of instrumental construction for evaluation and the result reflection followed by graduate identities competencies indicators for Bachelor of Public Health (Community Public Health) , Sirindhorn Public Health College (SPHC), Praboromarajchanok Institute (PBRI).

Keywords : Indicators, Graduated Identities, Bachelor of Public Health (CommunityPublic Health), Sirindhorn Public Health College

* Student, Faculty of Physical Education, Srinakharinwirot University

** Instructors, Srinakharinwirot University

*** Deputy Director, Sirindhorn Public Health College, Suphanburi

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จากการที่ประเทศไทยก้าวเข้าสู่การเป็นส่วนหนึ่งของประชาคมอาเซียน (ASEAN Community: AC) ในปี พ.ศ. 2558 ส่งผลให้สังคมไทยตระหนักถึงความสำคัญของกระแสการเป็นส่วนหนึ่งของประชาคมอาเซียนมากขึ้น ซึ่งผลของการเข้าเป็นส่วนหนึ่งของประชาคมอาเซียนทำให้การติดต่อระหว่างประเทศเป็นไปโดยเสรี ก่อให้เกิดทั้งโอกาส และภัยคุกคามต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในหลายๆด้าน เช่น ภัยด้านสุขภาพ ภัยจากการดำรงชีวิตในสังคมที่เปิดเสรี เป็นต้น และสังคมไทยในฐานะเป็นส่วนหนึ่งของประชาคมอาเซียนก็เผชิญกับภาวะดังกล่าวด้วยเช่นกัน สังคมไทยจึงต้องปรับตัวเองโดยการพัฒนาคุณภาพและสมรรถนะของคนให้มีพื้นฐานในการคิด การเรียนรู้ มีทักษะในการจัดการและดำรงชีวิตสามารถเผชิญปัญหาสังคมและเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วมากขึ้น ซึ่งจำเป็นต้องปรับกระบวนการพัฒนาใหม่นี้ไปพร้อมกับการสร้างโอกาส และหลักประกันให้ทุกส่วนในสังคมได้มีการร่วมคิด ร่วมกำหนดแผน ร่วมตัดสินใจ ร่วมดำเนินการ และร่วมติดตามประเมินผล โดยเน้นให้คนไทยได้รับการพัฒนาทั้งด้านสติปัญญา กระบวนการเรียนรู้ ทักษะความรับผิดชอบตนเองให้มีความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงสู่การเป็นส่วนหนึ่งในสังคมอาเซียนพร้อมรับกับการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง วัฒนธรรม ประเพณี ศาสนา รวมถึงเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยประเทศไทยได้สอดแทรกเข้าไปในทางด้านการศึกษา

จากรายงานผลการตรวจสอบคุณภาพของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา(องค์การมหาชน) (สมศ.) และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) บ่งชี้ว่าสถาบันอุดมศึกษาของประเทศไทยอยู่ในภาวะวิกฤต หลังจากรัฐบาลได้มีการประกาศใช้กฎหมายที่เป็น

กรอบในการบริหารจัดการและมีแนวทางการพัฒนาอุดมศึกษาไทย แต่ก็ยังไม่มีตัวชี้วัดซึ่งเปรียบเสมือนกับเข็มทิศและมาตรวัดที่ใช้ในการกำกับติดตามว่าการพัฒนาอุดมศึกษาไทยบรรลุเป้าหมายตามที่ตั้งไว้ ในขณะที่กระทรวงสาธารณสุขได้มีพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข โดยจัดตั้งสถาบันพัฒนากำลังคนด้านสาธารณสุข คือ “สถาบันพระบรมราชชนก” ซึ่งมีวิทยาลัยในสังกัดจำนวน 40 แห่ง เพื่อดูแลงานด้านการผลิตและพัฒนากำลังคนด้านสุขภาพของกระทรวงสาธารณสุข และมีการส่งเสริมและจัดทำแผนพัฒนา ยุทธศาสตร์การพัฒนาสถาบันพระบรมราชชนก (พ.ศ.2559-2563) โดยกำหนดผลผลิตของแผน ยุทธศาสตร์ด้านองค์ความรู้และนวัตกรรมทางสุขภาพ เพื่อพัฒนาการบริการสาธารณสุขแก่ชุมชนและประเทศ ในกลยุทธ์ด้านมิติลูกค้าไว้ว่า จะสร้างและพัฒนาผู้เรียนให้มีอัตลักษณ์ และจิตวิญญาณในการบริการสุขภาพในชุมชนอย่างมืออาชีพ ที่เคารพในความเป็นมนุษย์อย่างเท่าเทียม ซึ่งได้กำหนดแนวทางปฏิบัติตามแผนยุทธศาสตร์เกี่ยวกับอัตลักษณ์ของผู้เรียน กำหนดคุณลักษณะของผู้เรียนที่พึงประสงค์ที่เป็นอัตลักษณ์ของสถาบันที่ชัดเจน และให้ทุกวิทยาลัยได้นำไปปฏิบัติและประเมินผลผู้เรียนพร้อมทั้งกำหนดเป็นมาตรฐานของการสำเร็จการศึกษา ที่ผู้เรียนต้องสอบวัดผลตามเกณฑ์สมรรถนะของสถาบัน²

ในปีการศึกษา 2555 วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร ได้มีการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรบัณฑิต (สาธารณสุขชุมชน) ซึ่งดำเนินการสอนโดยบุคลากรทางการศึกษาของวิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร และได้กำหนดอัตลักษณ์บัณฑิตให้สอดคล้องกับสถาบันพระบรมราชชนก คือ “บริการสุขภาพด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์” ซึ่งหมายถึงการให้บริการที่เป็นมิตร มีความรัก ความเมตตา ใส่ใจในปัญหาและความทุกข์ของ

ผู้รับบริการที่เป็นจริง โดยรับฟังความคิดเห็นของผู้รับบริการและผู้ที่เกี่ยวข้อง ให้บริการตามปัญหาและความต้องการของผู้รับบริการที่เป็นจริง โดยรับฟังความคิดเห็นของผู้รับบริการเป็นหลัก ซึ่งประกอบด้วยสมรรถนะ 3 ด้าน คือ 1) จิตบริการ (Service mind) 2) การคิดเชิงวิเคราะห์ (Analytical thinking) และ 3) การคำนึงถึงสิทธิของผู้รับบริการและการมีส่วนร่วมของผู้รับบริการ (Patient right/participation)

แต่ในกระบวนการทำงานนั้น พบว่า วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร ยังขาดตัวชี้วัดที่จะประเมินคุณภาพบัณฑิตที่จบจากหลักสูตรสาธารณสุขศาสตร์ (สาธารณสุขชุมชน) ที่สามารถสะท้อนถึงสมรรถนะหลักทั้ง 3 ด้านดังกล่าวข้างต้นได้อย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อ การประเมินคุณภาพของบัณฑิตที่จบออกมารับใช้สังคม รวมถึงการประเมินกระบวนการผลิตบัณฑิตว่ามีความเหมาะสมในการทำให้บัณฑิตมีสมรรถนะตามที่ได้ระบุไว้ในอัตลักษณ์ของสถาบันหรือไม่ จากปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการสังเคราะห์ตัวชี้วัดสมรรถนะตามอัตลักษณ์บัณฑิตหลักสูตรสาธารณสุขศาสตร์ (สาธารณสุขชุมชน) วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร สถาบันพระบรมราชชนก เพื่อให้ได้ตัวชี้วัดสมรรถนะในแต่ละองค์ประกอบตามอัตลักษณ์บัณฑิตที่เป็นรูปธรรม สะท้อนถึงอัตลักษณ์ที่แท้จริงของสถาบัน อันจะนำไปสู่การสร้างเครื่องมือวัดและประเมินผลที่เหมาะสม และสามารถประเมินอัตลักษณ์บัณฑิตหลักสูตรสาธารณสุขศาสตร์ (สาธารณสุขชุมชน) วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร สถาบันพระบรมราชชนก ได้อย่างแท้จริงต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อสังเคราะห์ตัวชี้วัดสมรรถนะในแต่ละองค์ประกอบตามอัตลักษณ์บัณฑิตหลักสูตรสาธารณสุขศาสตร์ (สาธารณสุขชุมชน) วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร สถาบันพระบรมราชชนก

วิธีการดำเนินการวิจัยและวิธีวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research approach) ด้วยวิธีการสังเคราะห์เอกสาร (Documents synthesis) จากฐานข้อมูลออนไลน์ ได้แก่ ฐานข้อมูลงานวิจัยของบริษัท EBSCO-Host ฐานข้อมูล WHO ตั้งแต่ปี พ.ศ.2548-2558 ร่วมกับการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi- structured Interview) ในระหว่างเดือนพฤษภาคม – ตุลาคม พ.ศ. 2560 ในกลุ่มผู้เชี่ยวชาญและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับหลักสูตร เพื่อสังเคราะห์ตัวชี้วัดสมรรถนะตามอัตลักษณ์ของบัณฑิตหลักสูตรสาธารณสุขศาสตร์ (สาธารณสุขชุมชน) วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร สถาบันพระบรมราชชนก กำหนดแหล่งข้อมูลในกลุ่มตัวอย่าง โดยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ประกอบด้วย

กลุ่มที่ 1 ผู้เชี่ยวชาญที่มีความเกี่ยวข้องกับสมรรถนะตามอัตลักษณ์บัณฑิต หลักสูตรสาธารณสุขศาสตร์ (สาธารณสุขชุมชน) วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร สถาบันพระบรมราชชนก จำนวน 9 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) โดยจำแนกเป็น 3 กลุ่ม ประกอบด้วย 1) ผู้เชี่ยวชาญทางด้านจิตบริการ (Service mind) จำนวน 3 คน 2) ผู้เชี่ยวชาญทางด้าน การคิดเชิงวิเคราะห์ (Analytical thinking) จำนวน 3 คน และ 3) ผู้เชี่ยวชาญทางด้าน การคำนึงถึงสิทธิผู้รับบริการและการมีส่วนร่วมของผู้รับบริการ (Patient right/Participation) จำนวน 3 คน

กลุ่มที่ 2 ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาสมรรถนะตามอัตลักษณ์ของบัณฑิต หลักสูตรสาธารณสุขศาสตร์ (สาธารณสุขชุมชน) วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร สถาบันพระบรมราชชนก ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง จำแนกเป็น 2 กลุ่ม ประกอบด้วย 1) ผู้บริหารวิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร 7 คน (แห่งละ 1 คน) และ 2) คณาจารย์ประจำวิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร 7 คน (แห่งละ 1 คน)

ขั้นตอนการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาทบทวนเอกสารและใช้การสังเคราะห์เอกสาร (Documents synthesis) โดยเน้นเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสมรรถนะตามอัตลักษณ์บัณฑิตหลักสูตรสาธารณสุขศาสตร์ (สาธารณสุขชุมชน) วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร สถาบันพระบรมราชชนก

ขั้นตอนที่ 2 สร้างเครื่องมือแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยใช้ค่า CVI ในแต่ละข้อคำถามจากผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งมีค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา .89 ขึ้นไปทุกข้อ และมีค่าดัชนีความเที่ยงตรงตามเนื้อหาทั้งหมด (S-CVI) เท่ากับ .97 และดำเนินการสัมภาษณ์รายบุคคล (Individual Interview) ในประเด็นเรื่องตัวชี้วัดที่จะสะท้อนถึงสมรรถนะตามอัตลักษณ์ในกลุ่มผู้เชี่ยวชาญและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับตัวชี้วัดเกณฑ์สมรรถนะตามอัตลักษณ์บัณฑิตหลักสูตรสาธารณสุขศาสตร์ (สาธารณสุขชุมชน) วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร สถาบันพระบรมราชชนก และดำเนินการกำหนดเกณฑ์สมรรถนะ

ขั้นตอนที่ 3 ดำเนินการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) ร่วมกับการสรุปอุปมัย (Analytic Induction) และการเปรียบเทียบความคงที่ของข้อมูล (Constant Comparative) จากข้อมูลที่ได้ในขั้นตอนที่ 1 และ 2 เพื่อสังเคราะห์ตัวชี้วัดสมรรถนะในแต่ละองค์ประกอบและกำหนดเกณฑ์สมรรถนะ

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยจำแนกเป็น 2 ส่วน ตามกระบวนการวิจัยและแหล่งข้อมูลที่สะท้อนถึงตัวชี้วัดสมรรถนะในแต่ละองค์ประกอบ ตามอัตลักษณ์บัณฑิตหลักสูตรสาธารณสุขศาสตร์ (สาธารณสุขชุมชน) วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร สถาบันพระบรมราชชนก โดย ส่วนที่ 1 เป็นผลการวิเคราะห์เนื้อหาเอกสาร (Documents synthesis) จากเอกสารงานวิจัยและใช้การสัมภาษณ์รายบุคคล (Individual Interview) ในกลุ่มผู้เชี่ยวชาญและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง แล้วจึงดำเนินการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) ร่วมกับการสรุปอุปมัย (Analytic Induction) และเปรียบเทียบความคงที่ของข้อมูล (Constant Comparative) กับข้อมูลที่ได้มา โดยสืบค้นจากงานวิจัย วิทยานิพนธ์ หรือบทความวิชาการต่างๆ จำนวน 78 เรื่อง โดยมีเรื่องที่ผ่านมาคุณสมบัติที่กำหนดไว้จำนวน 49 เรื่อง แบ่งเป็นภาษาไทย 37 เรื่อง และภาษาอังกฤษ 12 เรื่อง ได้ตัวชี้วัดสมรรถนะฯ 3 องค์ประกอบหลัก 95 ตัวชี้วัด ดังนี้ 1) องค์ประกอบหลักด้านจิตบริการ ประกอบด้วย 45 ตัวชี้วัด 2) องค์ประกอบหลักด้านการคิดเชิงวิเคราะห์ ประกอบด้วย 18 ตัวชี้วัด 3) องค์ประกอบหลักด้านการคำนึงถึงสิทธิผู้รับบริการและการมีส่วนร่วมของผู้รับบริการ ประกอบด้วย 32 ตัวชี้วัด ซึ่งยังไม่สามารถจัดกลุ่มองค์ประกอบย่อยได้ ปรากฏดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ตัวชี้วัดสมรรถนะในแต่ละองค์ประกอบตามอัตลักษณ์บัณฑิต หลักสูตรสาธารณสุขศาสตร์ (สาธารณสุขชุมชน) วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร สถาบันพระบรมราชชนก

องค์ประกอบหลัก	ตัวชี้วัดสมรรถนะในแต่ละองค์ประกอบตามอัตลักษณ์บัณฑิต หลักสูตรสาธารณสุขศาสตร์ (สาธารณสุขชุมชน) วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร สถาบันพระบรมราชชนก	เอกสารที่เกี่ยวข้อง	ผู้เชี่ยวชาญ	ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง
1. จิตบริการ (service mind)	1. ปฏิบัติต่อผู้รับบริการอย่างเป็นธรรม เท่าเทียม	✓		
	2. พึงทักขณสิทธีผู้รับบริการ	✓	✓	✓
	3. มีความซื่อสัตย์สุจริต	✓		
	4. เคารพในความแตกต่างระหว่างบุคคล	✓	✓	
	5. มีความรัก ความเมตตา	✓	✓	✓
	6. รับผิดชอบในหน้าที่	✓	✓	
	7. ให้การดูแล ช่วยเหลือผู้รับบริการด้วยความเต็มใจ	✓		✓
	8. ให้การดูแล ช่วยเหลือผู้รับบริการด้วยความเต็มใจ	✓		✓
	9. ไม่ทอดทิ้งผู้รับบริการที่ไม่ให้ความร่วมมือในการดูแล	✓		✓
	10. รักษาความลับของผู้รับบริการ	✓		
	11. ใส่ใจในความทุกข์ที่เป็นปัญหาของผู้รับบริการ และผู้ที่เกี่ยวข้อง	✓	✓	✓
	12. ปฏิบัติในสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อผู้รับบริการ	✓		
	13. ไม่ปฏิบัติในสิ่งที่เป็นอันตรายต่อผู้รับบริการ	✓		
	14. การให้บริการที่เป็นมิตร	✓		✓
	15. เห็นประโยชน์ของผู้รับบริการเป็นสำคัญ	✓		✓
	16. เป็นกัลยาณมิตรกับผู้อื่น	✓	✓	
	17. สื่อสารกับผู้รับบริการด้วยความเป็นมิตร	✓		
	18. เคารพในคุณค่าศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์	✓	✓	
	19. เคารพในสิทธิของผู้ป่วย	✓		
	20. น้ำเสียงสุภาพ นุ่มนวล มีสีหน้ายิ้มแย้ม พุดคุย สบตา กับผู้รับบริการ	✓	✓	✓
	21. จัดสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการดูแลแบบองค์รวม	✓		
	22. สนับสนุนให้ผู้รับบริการปฏิบัติศาสนกิจ	✓		
	23. ผู้รับบริการพึงพอใจ	✓	✓	✓
	24. ความพร้อมของสิ่งอำนวยความสะดวก	✓		

ตารางที่ 1 ตัวชี้วัดสมรรถนะในแต่ละองค์ประกอบตามอัตลักษณ์บัณฑิต หลักสูตรสาธารณสุขศาสตร์ (สาธารณสุขชุมชน) วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร สถาบันพระบรมราชชนก (ต่อ)

องค์ประกอบหลัก	ตัวชี้วัดสมรรถนะในแต่ละองค์ประกอบตามอัตลักษณ์บัณฑิต หลักสูตรสาธารณสุขศาสตร์ (สาธารณสุขชุมชน) วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร สถาบันพระบรมราชชนก	เอกสารที่เกี่ยวข้อง	ผู้เชี่ยวชาญ	ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง
	25. ปฏิบัติต่อผู้อื่นด้วยความสุภาพ นุ่มนวล ทั้งกายและวาจา	✓	✓	
	26. ให้ความเชื่อมั่นต่อผู้รับบริการ	✓		
	27. ดูแลเอาใจใส่ผู้รับบริการตามความต้องการ	✓		
	28. พร้อมที่จะให้บริการโดยคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม มากกว่าส่วนตน	✓		
	29. การคำนึงถึงผลสำเร็จของการให้บริการ	✓		✓
	30. ใส่ใจ ติดตาม ให้ข้อมูล อธิบาย และสอบถาม ถึงอาการความรู้สึกของผู้รับบริการภายหลัง ให้การบริการด้านสุขภาพทุกครั้ง	✓		
	31. วางใจเป็นกลางในการให้บริการ	✓		✓
	32. มีน้ำใจช่วยเหลือผู้อื่น	✓	✓	✓
	33. เห็นประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน	✓		
	34. มีภาวะผู้นำ	✓		
	35. มีทักษะการบริหารจัดการ	✓		
	36. มีทักษะการสื่อสารกับผู้รับบริการ	✓		
	37. คำนึงถึงความเป็นเหตุเป็นผลบนพื้นฐาน ของความเข้าใจคนอื่นตามความเป็นจริง	✓		
	38. ยอมรับในความคิดเห็นที่แตกต่าง	✓		✓
	39. สามารถทำงานเป็นทีมร่วมกับผู้อื่นได้	✓		
	40. ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ	✓		
	41. มีทักษะการสอนเพื่อส่งเสริมสุขภาพ	✓		
	42. มีทักษะการทำวิจัยเพื่อพัฒนางาน	✓		
	43. รับฟังปัญหา ให้การช่วยเหลือผู้รับบริการ ด้วยความรักและเมตตา	✓		
	44. ยอมรับความเชื่อ ความแตกต่าง หลากหลายทางวัฒนธรรมของผู้รับบริการ	✓		
	45. เอาใจเขามาใส่ใจเรา		✓	✓

ตารางที่ 1 ตัวชี้วัดสมรรถนะในแต่ละองค์ประกอบตามอัตลักษณ์บัณฑิต หลักสูตรสาธารณสุขศาสตร์ (สาธารณสุขชุมชน) วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร สถาบันพระบรมราชชนก (ต่อ)

องค์ประกอบหลัก	ตัวชี้วัดสมรรถนะในแต่ละองค์ประกอบตามอัตลักษณ์บัณฑิต หลักสูตรสาธารณสุขศาสตร์ (สาธารณสุขชุมชน) วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร สถาบันพระบรมราชชนก	เอกสารที่เกี่ยวข้อง	ผู้เชี่ยวชาญ	ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง
2. การคิดเชิงวิเคราะห์ (analytical thinking)	1. รวบรวมข้อมูลที่เป็นจริงอย่างเป็นระบบ โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ และกระบวนการคิดอย่างต่อเนื่อง	✓	✓	✓
	2. มองความจริงตามสภาพความเป็นจริง	✓	✓	
	3. ชอบสังเกต	✓	✓	✓
	4. ชอบซักถาม	✓		✓
	5. เชื่อมโยงความรู้วิชาการเข้าสู่การแก้ปัญหาและความต้องการที่แท้จริงของผู้รับบริการ	✓	✓	
	6. ใฝ่เรียนรู้ด้วยตนเองโดยการสืบค้นข้อมูล	✓		
	7. ใส่ใจ สังเกต ไวต่อความเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ ความรู้สึก ของผู้รับบริการ	✓		
	8. มีความมั่นใจในตนเอง	✓		
	9. มีทักษะการตัดสินใจ	✓	✓	
	10. ใจกว้างยอมรับความคิดเห็นโดยปราศจากอคติ	✓		
	11. ใช้เหตุผลหรือหลักฐานในการแก้ปัญหาอย่างรอบคอบ	✓	✓	✓
	12. วิเคราะห์ปัญหาและความต้องการบนฐานข้อมูลจริงของผู้รับบริการ	✓	✓	✓
	13. สามารถจัดหมวดหมู่ข้อมูล	✓	✓	✓
	14. สามารถสรุปข้อมูลที่เป็นจริงอย่างเป็นระบบ	✓	✓	
	15. สามารถเชื่อมโยงความสัมพันธ์กับความรู้ทางวิชาการ	✓	✓	✓
	16. สามารถประยุกต์ใช้หลักการทางศาสนา ความเชื่อ เพื่อช่วยให้ผู้รับบริการมีความสุขสงบทางกายและใจ	✓		
	17. สามารถวางแผนให้บริการสุขภาพสอดคล้องกับบริบทของผู้รับบริการ	✓		✓
	18. ทักษะความคิด			✓

ตารางที่ 1 ตัวชี้วัดสมรรถนะในแต่ละองค์ประกอบตามอัตลักษณ์บัณฑิต หลักสูตรสาธารณสุขศาสตร์ (สาธารณสุขชุมชน) วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร สถาบันพระบรมราชชนก (ต่อ)

องค์ประกอบหลัก	ตัวชี้วัดสมรรถนะในแต่ละองค์ประกอบตามอัตลักษณ์บัณฑิต หลักสูตรสาธารณสุขศาสตร์ (สาธารณสุขชุมชน) วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร สถาบันพระบรมราชชนก	เอกสารที่เกี่ยวข้อง	ผู้เชี่ยวชาญ	ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง
3. การคำนึงถึงสิทธิผู้รับบริการ และ การมีส่วนร่วมของผู้รับบริการ (patient right/ participation)	1. ให้บริการที่ตรงกับปัญหาและความต้องการของผู้รับบริการ	✓	✓	
	2. มีส่วนร่วมในการให้ข้อมูล ร่วมรับรู้ ร่วมคิด และร่วมตัดสินใจในการดูแลสุขภาพ	✓	✓	✓
	3. ให้ความรู้แก่ผู้รับบริการตรงตามสภาพปัญหา	✓	✓	
	4. ให้คำปรึกษาแก่ผู้รับบริการ	✓	✓	✓
	5. กระตุ้นให้ผู้รับบริการมีส่วนร่วมในการวางแผนดูแลตนเอง	✓	✓	
	6. กระตุ้นให้ผู้รับบริการมีส่วนร่วมในการเลือกวิธีการดูแลตนเอง	✓		
	7. สนับสนุนให้ครอบครัวมีส่วนร่วมในการดูแลผู้รับบริการ	✓		
	8. ให้กำลังใจผู้รับบริการด้วยการสัมผัส	✓		
	9. จัดสิ่งแวดล้อมให้ผู้รับบริการเอื้อต่อการดูแลตนเอง	✓	✓	
	10. กระตุ้นให้ผู้รับบริการรู้จักตนเอง	✓		
	11. กระตุ้นให้ผู้รับบริการค้นพบสภาพการณ์จริง	✓		
	12. ช่วยผู้รับบริการค้นหาข้อมูลที่เหมาะสม	✓	✓	
	13. กำหนดเป้าหมายร่วมกับผู้รับบริการ	✓		
	14. สะท้อนคิดอย่างสร้างสรรค์ มีเหตุผล	✓		
	15. มีความสามารถในการสื่อสาร	✓		
	16. เสนอทางเลือกที่เหมาะสมในการแก้ปัญหา	✓		
	17. ยอมรับความเชื่อ ค่านิยม วัฒนธรรม วิธีการดำเนินชีวิต	✓	✓	
	18. ยอมรับและเคารพสิทธิของผู้ใช้บริการ	✓	✓	✓
	19. ปกป้องการละเมิดสิทธิของผู้รับบริการ	✓		
	20. เคารพในการตัดสินใจและการกระทำของผู้ใช้บริการ	✓	✓	

ตารางที่ 1 ตัวชี้วัดสมรรถนะในแต่ละองค์ประกอบตามอัตลักษณ์บัณฑิต หลักสูตรสาธารณสุขศาสตร์ (สาธารณสุขชุมชน) วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร สถาบันพระบรมราชชนก (ต่อ)

องค์ประกอบหลัก	ตัวชี้วัดสมรรถนะในแต่ละองค์ประกอบตามอัตลักษณ์บัณฑิต หลักสูตรสาธารณสุขศาสตร์ (สาธารณสุขชุมชน) วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร สถาบันพระบรมราชชนก	เอกสารที่เกี่ยวข้อง	ผู้เชี่ยวชาญ	ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง
	21. ให้ความช่วยเหลือโดยไม่เลือกปฏิบัติ	✓		✓
	22. ปฏิบัติการบริการด้านสุขภาพต่อผู้รับบริการด้วยความรอบคอบ	✓	✓	
	23. เคารพและตระหนักในสิทธิของผู้รับบริการ	✓	✓	
	24. รักษาความลับของผู้รับบริการ	✓		✓
	25. สร้างความมั่นใจในความปลอดภัย	✓	✓	
	26. อำนวยความสะดวกให้ผู้รับบริการปฏิบัติศาสนกิจตามความเชื่อ	✓		✓
	27. เพิ่มประสิทธิภาพของระบบการดูแลผู้รับบริการ	✓		
	28. เสริมสร้างพลังอำนาจให้ผู้รับบริการทำหน้าที่ตนเอง	✓		
	29. เปิดโอกาสให้ผู้อื่นแสดงความคิดเห็น	✓		
	30. สนับสนุนให้ผู้รับบริการตัดสินใจตามสิทธิ	✓		
	31. คำนึงถึงศักดิ์ศรีของผู้รับบริการ	✓	✓	✓
	32. ไม่ด่วนสรุปความคิดเห็นหรือตัดสินพฤติกรรมของผู้อื่น	✓	✓	

ส่วนที่ 2 ผู้วิจัยนำผลที่ได้จากตารางที่ 1 มาสังเคราะห์ตัวชี้วัดและองค์ประกอบตัวชี้วัด โดยสังเคราะห์ด้วยเทคนิคการเปรียบเทียบความคงที่ของข้อมูล (constant comparative) กับข้อมูลที่ได้มา ซึ่งได้ตัวชี้วัดสมรรถนะทั้งหมด 45 ตัวชี้วัด แล้วจึงนำมาจัดกลุ่มเป็นองค์ประกอบย่อยได้ 7 องค์ประกอบ ดังตารางที่ 2 และนำเสนอในลักษณะแผนภาพ (Diagram) ได้ตั้งแผนภาพที่ 1

ตารางที่ 2 ผลการสกัดตัวชี้วัดสมรรถนะในแต่ละองค์ประกอบตามอัตลักษณ์บัณฑิต
หลักสูตรสาธารณสุขศาสตร์ (สาธารณสุขชุมชน) วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร
สถาบันพระบรมราชชนก

องค์ประกอบหลัก	องค์ประกอบย่อย	ตัวชี้วัดสมรรถนะในแต่ละองค์ประกอบตามอัตลักษณ์บัณฑิต หลักสูตรสาธารณสุขศาสตร์ (สาธารณสุขชุมชน) วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร สถาบันพระบรมราชชนก
1. จิตบริการ (service mind)	1. ด้านจรรยาบรรณ วิชาชีพ	1. ปฏิบัติต่อผู้รับบริการอย่างเป็นธรรม 2. ปฏิบัติต่อผู้รับบริการอย่างเท่าเทียม 3. เคารพในความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้รับบริการ 4. รักและเมตตาต่อผู้รับบริการ 5. รับผิดชอบในหน้าที่และงานของตนเอง 6. รักษาความลับของผู้รับบริการ
	2. ด้านคุณสมบัติ นักสาธารณสุข	7. มีองค์ความรู้ทางวิชาการด้านสาธารณสุข 8. ภาวะผู้นำ 9. คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน 10. ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ 11. มีทักษะการวิจัยเพื่อพัฒนางานสาธารณสุข 12. มีทักษะการสื่อสารเพื่อส่งเสริมสุขภาพผู้รับบริการ 13. มีความรับผิดชอบต่อสังคม
	3. ด้านคุณภาพ ในการบริการ คุณภาพมิตร	14. ให้ความช่วยเหลือผู้รับบริการจนเกิดความพึงพอใจ 15. ให้บริการและคำปรึกษาที่ตรงกับปัญหา และความต้องการของผู้รับบริการ 16. ให้บริการด้วยความยิ้มแย้มแจ่มใส 17. ให้บริการด้วยความซื่อสัตย์สุจริต 18. เห็นประโยชน์ของผู้รับบริการเป็นสำคัญ บนพื้นฐานทางวิชาการ 19. ปฏิบัติต่อผู้รับบริการด้วยความสุภาพ นุ่มนวล อ่อนหวานทั้งกายและวาจา 20. ให้ความเชื่อมั่นในด้านคุณภาพการบริการต่อผู้รับบริการ 21. เอื้ออาทรต่อผู้รับบริการ 22. สื่อสารกับผู้รับบริการด้วยความเป็นมิตร 23. ปฏิบัติการบริการด้านสุขภาพต่อผู้รับบริการ ด้วยความรอบคอบ

ตารางที่ 2 ผลการสกัดตัวชี้วัดสมรรถนะในแต่ละองค์ประกอบตามอัตลักษณ์บัณฑิต
หลักสูตรสาธารณสุขศาสตร (สาธารณสุขชุมชน) วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร
สถาบันพระบรมราชชนก (ต่อ)

องค์ประกอบหลัก	องค์ประกอบย่อย	ตัวชี้วัดสมรรถนะในแต่ละองค์ประกอบตามอัตลักษณ์บัณฑิต หลักสูตรสาธารณสุขศาสตร (สาธารณสุขชุมชน) วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร สถาบันพระบรมราชชนก
2. การคิด เชิงวิเคราะห์ (analytical thinking)	4. ตัวคุณลักษณะ ของนักคิด เชิงวิเคราะห์	24. มีกระบวนการคิดอย่างต่อเนื่อง 25. ใจกว้างยอมรับความคิดเห็นโดยปราศจากอคติ 26. ใฝ่เรียนรู้ด้วยตนเอง 27. มีความเชื่อมั่นในตนเอง 28. ประมวลผลความคิดในลักษณะที่แยกแยะ มีเหตุผล
	5. ด้าน กระบวนการคิด เชิงวิเคราะห์	29. รวบรวมข้อมูลอย่างเป็นระบบ บนพื้นฐานของข้อมูลที่แท้จริง 30. จัดการกับข้อมูลอย่างเป็นระบบ 31. วิเคราะห์ปัญหาและความต้องการบนฐานข้อมูลจริง ของผู้รับบริการ 32. เชื่อมโยงความรู้ทางวิชาการกับปัญหาของผู้รับบริการ 33. สรุปลข้อมูลที่แท้จริงอย่างเป็นระบบ แล้วตัดสินใจแก้ปัญหา 34. วางแผนให้บริการสุขภาพสอดคล้องกับบริบทของผู้รับบริการ
3. การคำนึงถึง สิทธิผู้รับบริการ และการมีส่วนร่วม ของผู้รับบริการ (patient right/ participation)	6. ด้านการพิทักษ์ สิทธิผู้ป่วย	35. เคารพในคุณค่าและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้รับบริการ 36. ปกป้องการละเมิดสิทธิขั้นพื้นฐานของผู้รับบริการ 37. สร้างความมั่นใจในความปลอดภัย 38. สนับสนุนให้ผู้รับบริการปฏิบัติศาสนกิจ
	7. ด้านการส่งเสริม ดูแลตนเอง เชิงสุขภาพแบบ องค์รวม	39. ผู้รับบริการมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลด้านสุขภาพของตนเอง 40. ให้ความรู้ตรงตามสภาพปัญหาของผู้รับบริการ 41. กระตุ้นให้ผู้รับบริการรู้จักดูแลตนเอง 42. แนะนำผู้รับบริการในการค้นหาข้อมูลและทางเลือกในการ ดูแลสุขภาพที่เหมาะสม 43. กระตุ้นให้ผู้รับบริการมีส่วนร่วมกำหนดเป้าหมายในการ วางแผนดูแลตนเอง 44. สนับสนุนให้ครอบครัวมีส่วนร่วมในการดูแลผู้รับบริการ 45. จัดสิ่งแวดล้อมให้ผู้รับบริการเอื้อต่อการดูแลตนเอง

สรุปและอภิปรายผล

จากผลการวิจัยที่พบว่า อัตลักษณ์ของบัณฑิตหลักสูตรสาธารณสุขศาสตร์ (สาธารณสุขชุมชน) วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร สถาบันพระบรมราชชนก จำแนกได้เป็น 3 องค์ประกอบหลัก 7 องค์ประกอบย่อย 45 ตัวชี้วัด ดังนี้ 1) องค์ประกอบหลักด้านจิตบริการ ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบย่อย คือ 1.1) ด้านจรรยาบรรณวิชาชีพ มี 6 ตัวชี้วัด 1.2) ด้านคุณสมบัตินักศึกษาสาธารณสุข มี 7 ตัวชี้วัด 1.3) ด้านคุณภาพในการบริการดุจญาติมิตร มี 10 ตัวชี้วัด 2) องค์ประกอบหลักด้านการคิดเชิงวิเคราะห์ ประกอบด้วย 2 องค์ประกอบย่อย คือ 2.1) ด้านคุณลักษณะของนักคิดเชิงวิเคราะห์ มี 5 ตัวชี้วัด 2.2) ด้านกระบวนการคิดเชิงวิเคราะห์ มี 6 ตัวชี้วัด และ 3) องค์ประกอบหลักด้านกาคำนึกถึงสิทธิผู้รับบริการและการมีส่วนร่วมของผู้รับบริการ ประกอบด้วย 2 องค์ประกอบย่อย คือ 3.1) ด้านการพิทักษ์สิทธิผู้ป่วย มี 4 ตัวชี้วัด และ 3.2) ด้านการส่งเสริมดูแลตนเองเชิงสุขภาพแบบองค์รวม มี 7 ตัวชี้วัด ซึ่งสามารถอภิปรายเป็นรายองค์ประกอบย่อย ได้ดังนี้

1.1 องค์ประกอบย่อยด้านจรรยาบรรณวิชาชีพ

จรรยาบรรณวิชาชีพ เป็นองค์ประกอบที่สามารถสะท้อนถึงอัตลักษณ์ของบัณฑิตหลักสูตรสาธารณสุขศาสตร์ (สาธารณสุขชุมชน) วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร สถาบันพระบรมราชชนก เพราะเป็นสิ่งที่บ่งบอกถึงความเป็นวิชาชีพและความเหมาะสมกับงานที่บัณฑิตต้องปฏิบัติในอนาคต เนื่องจากวิชาชีพนี้เป็นการกระทำโดยตรงต่อมนุษย์ที่มีความรู้สึกรู้สีก มีความต้องการ มีแบบแผนการดำเนินชีวิต และประเพณีวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมที่แตกต่างกัน ดังนั้นหากเกิดการพลาดพลั้งหรือกระทำการใดๆ โดยขาดจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพย่อมส่งผลเสียต่อผู้รับบริการทั้งด้านร่างกาย

และจิตใจ สอดคล้องกับ Taylor, R. C., et al.³ ที่ได้สรุปว่าความสามารถทางจริยธรรม (Ethical Agency) ความซื่อตรงต่อหน้าที่ (Conscientiousness) ความน่าเชื่อถือ (Trustworthiness) เป็นสิ่งจำเป็นต่อการเพิ่มประสิทธิภาพและความท้าทายในการทำงานของวิชาชีพ ซึ่งสามารถสะท้อนได้จากตัวชี้วัดทั้ง 6 ตัวชี้วัด ในองค์ประกอบย่อยนี้ได้แก่ 1) ปฏิบัติต่อผู้รับบริการอย่างเป็นธรรม 2) ปฏิบัติต่อผู้รับบริการอย่างเท่าเทียม 3) เคารพในความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้รับบริการ 4) รักและเมตตาต่อผู้รับบริการ 5) รับผิดชอบในหน้าที่และงานของตนเอง และ 6) รักษาความลับของผู้รับบริการ

1.2 องค์ประกอบย่อยด้านคุณสมบัตินักศึกษาสาธารณสุข

คุณสมบัตินักศึกษาสาธารณสุขเป็นองค์ประกอบที่จำเป็นในการประกอบวิชาชีพสาธารณสุข เนื่องจากวิชาชีพนักสาธารณสุขที่นักศึกษาจะต้องทำในอนาคตนั้น ต้องกระทำกับมนุษย์ด้วยความรอบคอบ โดยใช้องค์ความรู้ทางวิชาการที่ทันสมัยมีกระบวนการพัฒนาความรู้ ความสามารถของตนเองอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนสามารถที่จะถ่ายทอดและสื่อสารข้อมูลด้านสุขภาพให้กับผู้รับบริการได้อย่างเหมาะสม ซึ่งเป็นหน้าที่ของสถานศึกษาที่ต้องจัดกระบวนการบริหารการศึกษาตั้งแต่เป็นนักศึกษาจนสำเร็จการศึกษา⁴ เพื่อพัฒนาให้นักศึกษาสามารถให้บริการตามความต้องการของผู้รับบริการด้วยความเต็มใจ ไม่หวังผลตอบแทนและเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม ส่งเสริมการมีภาวะผู้นำ ทักษะการสื่อสารเพื่อส่งเสริมสุขภาพผู้รับบริการ ใช้ประโยชน์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีทักษะการสอนและการทำวิจัยเพื่อพัฒนางาน ตลอดจนมีความรับผิดชอบต่อสังคม สอดคล้องกับ กิตติพัทธ์ เอี่ยมรอด ทวนทอง เขาวงกิตพิงค์ และสำราญ มีแจ้ง⁵ ที่ศึกษาการพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะของนักวิชาการสาธารณสุข

ในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ได้ผลการศึกษาวงศ์ประกอบสมรรถนะของนักวิชาการสาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล มี 8 องค์ประกอบหลัก 50 ตัวชี้วัด โดยเฉพาะด้านภาวะผู้นำ ซึ่งสามารถสะท้อนได้จากตัวชี้วัดทั้ง 7 ตัวชี้วัด ในองค์ประกอบย่อยนี้ ได้แก่ 1) มีองค์ความรู้ทางวิชาการด้านสาธารณสุข 2) ภาวะผู้นำ 3) คำนิ่งถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน 4) ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ 5) มีทักษะการวิจัยเพื่อพัฒนางานสาธารณสุข 6) มีทักษะการสื่อสารเพื่อส่งเสริมสุขภาพผู้รับบริการ และ 7) มีความรับผิดชอบต่อสังคม

1.3 องค์ประกอบย่อยด้านคุณภาพในการบริการคุณภาพดี

คุณภาพในการบริการคุณภาพดี ซึ่งสะท้อนถึงปฏิสัมพันธ์ที่ตรงระหว่างผู้รับบริการกับนักสาธารณสุข สอดคล้องกับแนวคิดการดูแลอย่างเอื้ออาทร ซึ่งเป็นการปฏิบัติเพื่อให้บริการแก่ผู้รับบริการด้วยคุณธรรม อันเป็นอุดมคติของงานทางด้านสุขภาพที่จะคงไว้ซึ่งศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ โดยนักสาธารณสุขจะต้องให้บริการและคำปรึกษาที่ตรงกับปัญหาและความต้องการของผู้รับบริการ ยิ้มแย้มแจ่มใส ซื่อสัตย์สุจริต สุภาพ นุ่มนวล อ่อนโยน ทั้งกายและวาจา สื่อสารกับผู้รับบริการด้วยความเป็นมิตร ให้ความเชื่อมั่นในด้านคุณภาพการบริการต่อผู้รับบริการและเห็นประโยชน์ของผู้รับบริการ เป็นสำคัญบนพื้นฐานทางวิชาการ สอดคล้องกับภรณ์วิรัช จันทการบัณฑิต⁷ ซึ่งศึกษาการพัฒนาตัวบ่งชี้คุณภาพบริการผู้ป่วยใน โรงพยาบาลชุมชนจังหวัดพิษณุโลก โดยสรุปได้ว่าท่าทีการแสดงออกของบุคลากรต่อผู้ป่วย มีอัยาศัยไมตรี ความกระตือรือร้น การเอาใจใส่ การให้เกียรติ เป็นกันเอง การเข้าใจและเคารพความเป็นส่วนตัว การให้บริการอย่างเท่าเทียมกัน เป็นสิ่งที่มีความสำคัญ ซึ่งสามารถสะท้อนได้จากทั้ง 10 ตัวชี้วัดในองค์ประกอบย่อยนี้

ได้แก่ 1) ให้ความช่วยเหลือผู้รับบริการจนเกิดความพึงพอใจ 2) ให้บริการและคำปรึกษาที่ตรงกับปัญหาและความต้องการของผู้รับบริการ 3) ให้บริการด้วยความยิ้มแย้มแจ่มใส 4) ให้บริการด้วยความซื่อสัตย์สุจริต 5) เห็นประโยชน์ของผู้รับบริการเป็นสิ่งสำคัญบนพื้นฐานทางวิชาการ 6) ปฏิบัติต่อผู้รับบริการด้วยความสุภาพ นุ่มนวล อ่อนโยนทั้งกายและวาจา 7) ให้ความเชื่อมั่นในด้านคุณภาพการบริการต่อผู้รับบริการ 8) เอื้ออาทรต่อผู้รับบริการ 9) สื่อสารกับผู้รับบริการด้วยความเป็นมิตร และ 10) ปฏิบัติการบริการด้านสุขภาพต่อผู้รับบริการด้วยความรอบคอบ

2.1 องค์ประกอบย่อยด้านคุณลักษณะของนักคิดเชิงวิเคราะห์

คุณลักษณะของนักคิดเชิงวิเคราะห์ เป็นองค์ประกอบที่สามารถสะท้อนการคิดระดับของการคิด โดยถือว่าการคิดเชิงวิเคราะห์เป็นกระบวนการคิดขั้นสูงอยู่ในกลุ่มเดียวกับการคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Critical Thinking) ถ้าหากขาดการคิดเชิงวิเคราะห์แล้ว จะเป็นเหตุให้เกิดการใช้เหตุผลที่ผิดพลาดที่ไม่สามารถตีความวินิจฉัยได้อย่างถูกต้องครบถ้วนอย่างที่ควรจะเป็น การคิดเชิงวิเคราะห์เป็นหลักการคิดประเภทหนึ่งที่เน้นกระบวนการพิจารณาและประเมินข้อมูลหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่คิดทุกด้านอย่างรอบคอบ โดยใช้เกณฑ์ที่กำหนด หลักเหตุผล จนได้คำตอบที่เหมาะสมหรือดีที่สุดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจหรือประเมินหรือแก้ปัญหาต่างๆ สอดคล้องกับชนาธิป พรกุล⁹ ที่ได้อธิบายว่าคุณลักษณะของผู้เรียนที่เป็นนักคิดต้องเป็นคนที่ชอบคิดจนเป็นนิสัย เมื่อคิดไปแล้วกลับมาคิดทบทวนอีกครั้ง พยายามปรับปรุงคุณภาพการคิดให้คิดเป็นระบบ มีวิธีคิดหาคำตอบข้อสงสัยได้อย่างเหมาะสม ซึ่งสามารถสะท้อนได้จากตัวชี้วัดทั้ง 5 ตัวชี้วัด ในองค์ประกอบย่อยนี้ ได้แก่ 1) มีกระบวนการคิดอย่างต่อเนื่อง 2) ใจกว้าง ยอมรับความคิดเห็นโดยปราศจากอคติ 3) ใฝ่เรียนรู้ด้วยตนเอง 4) มีความเชื่อมั่นในตนเอง และ 5) ประมวลผลความคิดในลักษณะที่แยกแยะ มีเหตุผล

2.2 องค์ประกอบย่อยด้านกระบวนการคิดเชิงวิเคราะห์

กระบวนการคิดเชิงวิเคราะห์ เป็นความสามารถในการใช้กระบวนการคิดเพื่อการตัดสินใจแก้ปัญหาได้อย่างมีระบบ ซึ่งเกิดจากการฝึกฝนหรือเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง สามารถสะท้อนความสามารถในการจำแนก การจัดหมวดหมู่ การรวบรวม และสรุปข้อมูลที่เป็นจริงอย่างเป็นระบบ ทำให้นักสาธารณสุขสามารถวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการโดยการเชื่อมโยงความรู้ทางวิชาการ สามารถวางแผนคาดการณ์ให้บริการสุขภาพได้สอดคล้องกับบริบทจริงของผู้รับบริการ ซึ่งสอดคล้องกับกัญญารัตน์ ล้อมสาย¹⁰ ที่ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนากระบวนการคิดในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้บริหารสถานศึกษา ผู้ช่วยผู้บริหาร และครูผู้สอน ซึ่งผลการศึกษาพบว่า องค์ประกอบคุณลักษณะของผู้เรียนที่ส่งเสริมความสามารถทางการคิด มีความสำคัญเป็นอันดับ 2 มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.62 - 0.77 ประกอบด้วย 26 ตัวบ่งชี้ เช่น ความสามารถสะสมเรื่องราวหรือข่าวสารและระลึกได้เมื่อเวลาผ่านไป สามารถสรุปข้อมูลที่ตีที่สุดและถูกต้องจากข้อมูลที่มี สามารถคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณและคิดไตร่ตรอง สามารถคิดเชิงวิเคราะห์ สังเคราะห์ สรุปความคิดอย่างเป็นระบบและคิดแบบองค์รวม เป็นต้น ซึ่งสะท้อนได้จากทั้ง 6 ตัวชี้วัด ในองค์ประกอบย่อยนี้ ได้แก่ 1) รวบรวมข้อมูลอย่างเป็นระบบบนพื้นฐานของข้อมูลที่แท้จริง 2) จัดการกับข้อมูลอย่างเป็นระบบ 3) วิเคราะห์ปัญหาและความต้องการบนฐานข้อมูลจริงของผู้รับบริการ 4) เชื่อมโยงความรู้ทางวิชาการกับปัญหาของผู้รับบริการ 5) สรุปข้อมูลที่เป็นจริงอย่างเป็นระบบแล้วตัดสินใจแก้ปัญหา และ 6) วางแผนให้บริการสุขภาพสอดคล้องกับบริบทของผู้รับบริการ

3.1 องค์ประกอบย่อยด้านการพิทักษ์สิทธิผู้ป่วย

การพิทักษ์สิทธิผู้ป่วย เป็นองค์ประกอบที่ต้องพิจารณาถึงสิทธิผู้ป่วยซึ่งเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานที่ผู้รับบริการจะได้รับบริการด้านสุขภาพตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 โดยให้การรักษาพยาบาลไม่เลือกปฏิบัติ เนื่องจากมีความแตกต่างด้านฐานะ เชื้อชาติ สัญชาติ ศาสนา ลัทธิการเมือง เพศ อายุ และลักษณะความเจ็บป่วย¹¹ โดยควรส่งเสริมให้มีเพื่อเสริมอัตลักษณ์ของบัณฑิตหลักสูตรสาธารณสุขศาสตร (สาธารณสุขชุมชน) วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร สถาบันพระบรมราชชนก สอดคล้องกับ Hakan, et al.¹² ที่ศึกษาการตระหนักถึงสิทธิผู้รับบริการของผดุงครรภ์และพยาบาลในประเทศตุรกี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการตระหนักในสิทธิผู้ป่วยขณะทำงาน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ พยาบาลในมหาวิทยาลัย โรงพยาบาลของรัฐ และคลินิกในชุมชน จำนวนทั้งสิ้น 298 คน ผลการศึกษาพบว่า ร้อยละ 51 รู้กฎหมายหรือระเบียบที่เกี่ยวกับสิทธิผู้ป่วย ร้อยละ 75 มีการตระหนักและเตรียมการในสิทธิของผู้ป่วย และ ร้อยละ 34 รู้ในสิทธิของผู้ป่วยจากคำสั่ง ซึ่งสามารถสะท้อนได้จากตัวชี้วัดทั้ง 4 ตัวชี้วัด ในองค์ประกอบย่อยนี้ ได้แก่ 1) เคารพในคุณค่าและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้รับบริการ 2) ปกป้องการละเมิดสิทธิขั้นพื้นฐานของผู้รับบริการ 3) สร้างความมั่นใจในความปลอดภัย และ 4) สนับสนุนให้ผู้รับบริการปฏิบัติศาสนกิจ

3.2 องค์ประกอบย่อยด้านการส่งเสริมดูแลตนเองเชิงสุขภาพแบบองค์รวม

การส่งเสริมดูแลตนเองเชิงสุขภาพแบบองค์รวม เป็นองค์ประกอบที่นักศึกษาสาธารณสุขจะต้องดำเนินการเสริมสร้างศักยภาพแก่ผู้รับบริการและครอบครัว เพื่อให้ผู้รับบริการมีส่วนร่วมในการ

ให้ข้อมูลด้านสุขภาพของตนเอง กระตุ้นให้ผู้รับบริการ รู้จักดูแลตนเองและมีส่วนร่วมกำหนดเป้าหมายในการวางแผนดูแลตนเอง รวมทั้งการแนะนำผู้รับบริการให้มีศักยภาพในการค้นหาข้อมูลและทางเลือกในการดูแลสุขภาพของตนเองและครอบครัวที่เหมาะสม นักสาธารณสุขจะต้องสนับสนุนให้ครอบครัวมีส่วนร่วมในการดูแลผู้รับบริการ โดยเน้นการให้ความรู้ตรงตามสภาพปัญหาของผู้รับบริการ และจัดสิ่งแวดล้อมให้เอื้อต่อการดูแลตนเองของผู้รับบริการ เนื่องจากวิชาชีพทางด้านสาธารณสุขเป็นการปฏิบัติการ โดยบูรณาการศาสตร์ทางสาธารณสุขกับศาสตร์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง สอดคล้องกับ Josse, et al.¹³ ที่ศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลและองค์กรที่มีอิทธิพลต่อทัศนคติของพยาบาลวิชาชีพในการพิทักษ์การปฏิบัติ สร้างเสริมสุขภาพผู้สูงอายุในชุมชน ประเทศสวีเดน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ พยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติ สร้างเสริมสุขภาพผู้สูงอายุในชุมชน จำนวนทั้งสิ้น 226 คน โดยพบว่า สมรรถนะการพยาบาลด้านคุณภาพการดูแล และบรรยากาศองค์กร มีอิทธิพลต่อทัศนคติของพยาบาลวิชาชีพในการพิทักษ์การปฏิบัติสร้างเสริมสุขภาพผู้สูงอายุในชุมชน โดยสามารถทำนายได้ร้อยละ 26.6 นอกจากนี้ประสพการณ์การทำงาน ระดับการศึกษา ลักษณะนิสัยส่วนบุคคล มีผลต่อทัศนคติดังกล่าวด้วยเช่นกัน ซึ่งสามารถสะท้อนได้จากทั้ง 7 ตัวชี้วัด ในองค์ประกอบย่อยนี้ ได้แก่ 1) ผู้รับบริการมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลด้านสุขภาพของตนเอง 2) ให้ความรู้ตรงตามสภาพปัญหาของผู้รับบริการ 3) กระตุ้นให้ผู้รับบริการรู้จักดูแลตนเอง 4) แนะนำผู้รับบริการในการค้นหาข้อมูลและทางเลือกในการดูแลสุขภาพที่เหมาะสม 5) กระตุ้นให้ผู้รับบริการมีส่วนร่วมกำหนดเป้าหมายในการวางแผนดูแลตนเอง 6) สนับสนุนให้ครอบครัวมีส่วนร่วมในการดูแลผู้รับบริการ และ 7) จัดสิ่งแวดล้อมให้ผู้รับบริการเอื้อต่อการดูแลตนเอง

ข้อเสนอแนะจากผลการศึกษา

1. ควรมีการนำตัวชี้วัดองค์ประกอบตามอัตลักษณ์บัณฑิตหลักสูตรสาธารณสุขศาสตร (สาธารณสุขชุมชน) วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร สถาบันพระบรมราชชนก ไปพิจารณาหรือประยุกต์ใช้
2. ควรมีการสร้างเครื่องมือในการประเมินตัวชี้วัดองค์ประกอบตามอัตลักษณ์บัณฑิตหลักสูตรสาธารณสุขศาสตร (สาธารณสุขชุมชน) วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร สถาบันพระบรมราชชนก
3. ควรมีการสะท้อนผลการประเมินองค์ประกอบตามอัตลักษณ์บัณฑิตหลักสูตรสาธารณสุขศาสตร (สาธารณสุขชุมชน) ในวิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร สังกัดสถาบันพระบรมราชชนก ที่มีการเปิดสอนหลักสูตรสาธารณสุขศาสตร (สาธารณสุขชุมชน)

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรพัฒนางานวิจัยการสร้างแบบวัดองค์ประกอบตามอัตลักษณ์บัณฑิตหลักสูตรสาธารณสุขศาสตร (สาธารณสุขชุมชน) วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร สถาบันพระบรมราชชนก
2. ควรพัฒนางานวิจัยการประเมินและปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับหลักสูตรสาธารณสุขศาสตร (สาธารณสุขชุมชน) ของวิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร สังกัดสถาบันพระบรมราชชนก

REFERENCES

1. Bureau of Higher Education Standards and Quality, Office of the Higher Education Commission. Manual of Internal Quality Audit, Higher Education, 2014. Nonthaburi: Parbpim Limited Partnership, 2015. (in Thai)
2. Praboromarajchanok Institute for Health Workforce Development. A Strategic Plan for PBRI Development (B.E.2554-2558). Bangkok: The Agricultural Co-operative Federation of Thailand, 2011. (in Thai)
3. Taylor, R. C., et al. Fundamentals of Nursing, the Art and Science of Nursing Care. 7th ed. Philadelphia: Wolters Kluwer Health, 2011.
4. Nu Charoen, S. Self-Care: Knowledge and Art of Nursing. 5th ed. Bangkok: VJ Printing, 1995. (in Thai)
5. Aemrod, K., Chaowakiratipong, T., and Meejang, S. Development the Indicators Affecting Public Health Technical Officer Competency in Primary Care Unit. The Public Health Journal of Burapha University, 2011; 6(2): 12-19. (in Thai)
6. Leininger, M. & McFarland, R. Culture Care Diversity and Universality: A Worldwide Nursing Theory. London: Jones and Bartlett Publishers, 2006.
7. Junthakarnbundit, P. Development the Indicators of IPD-Service Quality from the Community Hospitals in Pitsanulok Province. Journal of Nursing and Health, 2011; 5(3): 80-91. (in Thai)
8. Office of the Royal Society. Educational Terminology Dictionary, Version of an Office of the Royal Society. Bangkok: Arun Karnpim, 2012. (in Thai)
9. Pornkul, C. Teaching in Thinking Process, Theory and Application. 2nd ed. Bangkok: V-print, 2011. (in Thai)
10. Lomsai, K. Factors Influencing to Thinking System Development in the Elementary Educational Setting. Ph.D. Dissertation (Educational Administration), Graduate School, Silpakorn University, 2009. (in Thai)
11. Nursing and Midwifery Council. The Way of Nursing Practice Promotion beyond Professional Ethic (Revised Edition). Bangkok: Chudthong Karnpim, 2008. (in Thai)
12. Hakan, Ozdemir M., et al. Midwives and Nurses Awareness of Patients' Rights. Midwifery Journal, 2009; 25(6): 756-765.
13. Josse, Eklund A., et al. Individual and Organizational Factors Influencing Registered Nurses' Attitudes towards Patient Advocacy in Swedish Community Health Care of Elders. Scandinavian Journal of Caring Science, 2013; 28(1): 371-380.